

Norsk Ornitologisk Forening (NOF)

Sandgata 30 B
N-7012 Trondheim

Telefon: (+ 47) 73 84 16 40
Bankgiro: 4358.50.12840
Org. nr.: 970 089 748 NVA

e-post: nof@birdlife.no internett: www.birdlife.no

Miljødirektoratet
Fylkesmannen i Troms

Deres ref.

Deres kontaktperson

Vår ref.
2018-203/320.5

Vår kontaktperson
Martin Eggen

Dato
08.11.2018

Anmodning om bedre oppfølging av handlingsplanen for horndykker

Nærmest ufattelige 2 355 arter er truet i Norge. Likevel har Miljødirektoratet så langt bare utarbeidet handlingsplaner for 13 av dem. Fem av handlingsplanene i Norge er laget for truede fuglearter, nemlig horndykker, hubro, hortulan, dverggås og åkerrikse. Handlingsplaner med redningstiltak trengs fordi tap av arter er i strid med nasjonale og internasjonale miljømål, representerer konkrete naturtap og utgjør en utarming av økosystemene. I tillegg har naturen vår stor egenverdi, og vi har ingen rett til å ødelegge bestander og i verste fall utrydde dem. Vi vet at handlingsplaner med de riktige virkemidlene virker. Handlingsplaner som ikke følges opp av konkrete og gode nok tiltak er derimot lite verd.

En av artene med handlingsplan er horndykkeren. Horndykkeren er vurdert som «sårbar» (VU), det vil si truet, både på den norske og den globale rødlista. Vurderingene er gitt på bakgrunn av en liten hekkebestand, og som følge av tydelig bestandsnedgang flere steder. I Troms er det rapportert om betydelig og skremmende bestandsnedgang i perioden 2001 – 2016. Ved 52 undersøkte lokaliteter her er hekkebestanden redusert fra 228 par i 2001 til kun 23 par i 2016. En kartlegging gjennomført av NOF i Bodø kommune i Nordland sommeren 2018 viste en tilbakegang også her. I Bodø, Lofoten og Vesterålen har vi avdekket et til dels stort press og flere negative påvirkningsfaktorer ved flere hekkeplasser. Vi jobber også opp mot kommunene og statlige myndigheter om ivaretagelse av et av horndykkerens viktigste leveområde utenom hekketiden, nemlig Mjønes (Bodø) og Klungset/Røvika (Fauske). Opptil 100-150 fugler kan tidvis være samlet i disse to dellokalitetene, som er samlet i [Saltstraumen og Skjerstadjorden IBA](#). De truslene vi har observert dreier seg om gjengroing/manglende skjøtsel (også i naturreservat), forstyrrelser (på hekkeplass og andre leveområder), tilrettelegging for friluftsliv og lite klok kommunal arealforvaltning. God ivaretagelse av lokaliteter for horndykkere er gjerne god forvaltning av en rekke andre rødlistede og fåtallige arter knyttet til våtmark, og klok disponering av areal er viktig for en rekke økosystemtjenester knyttet til våtmarker.

NOF gjennomførte en totalkartlegging av arten i Norge i 2007. Etter at handlingsplanen kom i 2009 har det som en direkte oppfølging av denne blitt gjennomført kartlegging og overvåking av arten i flere delområder i landet. Handlingsplanen skulle evalueres etter en ny totalkartlegging av arten i Norge som ble planlagt i 2014. Ingen totalkartlegging ble imidlertid gjennomført dette året, og er per 2018 fremdeles ikke gjennomført. Etter vår vurdering er en slik totalkartlegging nødvendig for å oppsummere status, og for å imøtekomme trusler og bestandsnedgang med nye virksomme tiltak.

Helt konkret ønsker vi at det raskest mulig:

- Gjennomføres en nasjonal kartlegging
- Utarbeides et nytt faggrunnlag for en oppdatert handlingsplan basert på en nasjonal telling
- Utgis årlige rapporter fra arbeidet med handlingsplanen etter mønster fra Fylkesmannen i Nordlands årsrapporter om hubro

Dersom Miljødirektoratet eller Fylkesmannen i Troms ikke har de riktige økonomiske og menneskelige ressursene til å fullbyrde en hensiktsmessig handlingsplan for horndykker, regner vi med at dere informerer Klima- og miljødepartementet om dette. Slik informasjon er sikkert verdifull å gi så snart

som mulig, nå som det forhandles om statsbudsjettet for 2019, og det fortsatt er mulig å gjøre forandringer på prioriteringene her.

For Norsk Ornitologisk Forening

Kjetil Aa. Solbakken

Kjetil Aa. Solbakken, generalsekretær

KOPI:

Klima- og miljødirektoratet